

ללמד המקום

Beshalach בְּשַׁלַּח Wanneer Hij laat gaan.
Shemot (Exodus) 13:17-17:16

De botten van Joseph

In de parasha van deze week, Beshalach , verlaten de Israëlieten eindelijk Mitzrayim (Egypte). We lezen hoe Mozes ervoor zorgde dat hij 'atzamot Joseph , de “beenderen van Joseph” meenam (Exodus 13:19). Het is interessant is dat een bot een 'etzem (עצם) wordt genoemd , wat letterlijk eigenlijk een “essentie” betekent. Als bijvoeglijk naamwoord betekent 'atzum (עצום) “sterk”, evenals “zwijg” of “gesloten”. Dit is feitelijk best wel passend omdat botten de sterkste componenten van het lichaam zijn en opgesloten zijn in spieren en andere weefsels. Voor degenen die van cijfers houden: de gematria van עצום is 206, wat ook het totale aantal botten in het menselijk lichaam is! Er is iets bijzonder belangrijks aan botten. HaShem maakte Eva uit het bot van Adam, en Adam verklaarde later dat Eva “been van mijn bot” is ('etzem mi'atzamai), wat impliceert dat haar essentie hetzelfde als zijn essentie is, en nu zou hij dan ook eindelijk gelukkig zijn en zich niet langer alleen voelen. Wat is er zo speciaal aan botten dat ze de essentie van een persoon bevatten? Het is daarom zeer interessant dat baby bij de geboorte in totaal 270 botten, en naarmate de baby groeit, smelten bepaalde botten samen, zodat een volwassen mens precies 206 botten heeft. Er zat dus iets van een “goddelijk gebeuren” in de botten van Joseph

Een van de verbazingwekkende wonderen van de biologie is dat elke cel van ons lichaam ons volledige genoom bevat (behalve natuurlijk de voortplantingscellen). Het DNA in de kern van oogcellen bevat dus de genen die ook teennagels programmeren, en de tenen bevatten het DNA van de retinale eiwitten in onze ogen! Het blijft een van de grote mysteries van de biologie hoe cellen precies kunnen bepalen welke genen in elke cel ‘aan’ of ‘uit’ staan, en hoe ze ervoor zorgen dat de ogen geen nagels hebben en de nagels niet gaan groeien in ogen. In onze volwassen lichamen zijn de meeste cellen al gedifferentieerd in iets specifiek (zoals ogen of tenen), maar er is één plek waar cellen ongedifferentieerd blijven en van alles kunnen worden. Dit worden stamcellen genoemd en deze bevinden zich voornamelijk in onze botten. Hier in het beenmerg vinden we inderdaad onze 'etzem , de kernessentie van wie we zijn, nog steeds ongedifferentieerd en vol potentieel om wat dan ook te worden.

Dit verklaart dan ook tegelijk waarom HaShem Eva specifiek uit het bot van Adam maakte , alsof Hij enkele van Adams ongedifferentieerde stamcellen gebruikte om Eva te scheppen! Dit is precies hoe een moderne wetenschapper die experimenteert met genetische manipulatie of het printen van organen het zou doen. Beter nog: wanneer wetenschappers en chirurgen tegenwoordig beenmerg moeten extraheren voor stamceltransplantaties, is de rib juist een uitermate geschikte plek om dat te doen, omdat ze zich aan de oppervlakte bevinden en gemakkelijk toegankelijk zijn, met weinig vlees eromheen. Sommige mensen hebben een andere mening en zullen dan ook de andere mening van onze wijzen citeren. Zoals in Berakhot 61a, dat Eva ‘gesplitst’ was van een Adam met twee gezichten, of dat ze gemaakt was uit zijn ‘staart’. Maar de mening van de rib maakt een groot verschil. Want gezien vanuit wetenschappelijk perspectief is het heel logisch. Hoe dan ook onze botten bevatten onze ongedifferentieerde cellen en ons ongemanipluleerde DNA. Hierdoor waarderen we de schoonheid van het goddelijke Hebreeuws door een bot een ‘essentie’ te noemen. Bovendien toen HaShem het menselijk lichaam schiep, liet Hij er overal Zijn ‘vingerafdrukken’ achter. Ook zelfs in ons

ללמד המקום

DNA at 26 Å breed is en bestaat uit een reeks stikstofbasen die op een afstand van 0,26 nanometer van elkaar staan. Wat dat betreft is 26 het atoomnummer van ijzer (Fe), dat 26 protonen in zijn kern heeft. IJzer is vooral bijzonder omdat het het meest stabiele element in het periodiek systeem is, en het meest voorkomende metaal in het universum. IJzer stroomt door onze aderen en levert essentiële zuurstof aan elke cel van ons lichaam. Elke rode bloedcel bevat meer dan 1 miljard ijzeratomen. Het is letterlijk wat ons bloed rood maakt. En die speciale bloedcellen vormen zich aanvankelijk in het beenmerg van het skelet, oftewel de botten.

Wetenschappelijk gezien heeft het menselijk lichaam vier hoofdtypen weefsels: botten zijn een soort bindweefsel, en dan is er nog spierweefsel, zenuwweefsel en epitheelweefsel. Ook de Torah spreekt over vier soorten weefsels: botten, plus bassar (vlees), gidim (zenuwen) en 'or (huid), netjes parallel lopend met de vier biologische categorieën. We weten dat alle vier de elementen in de Torah zoals de vier mystieke universums, en de vier Pardes-aspecten van de Torah studie en de vier letters van HaShems onuitsprekelijke Naam met elkaar overeenkomen en met elkaar corresponderen. We kunnen deze dus opnieuw verbinden met de vier weefseltypen, om hierdoor juist opnieuw de goddelijke anatomie te zien waarmee we geschapen zijn.

Huid vertegenwoordigt het oppervlakteniveau van Torah-studie, p'shat (פשוט), overeenkomend met het laagste rijk, de fysieke en oppervlakkige Asiyah (evenals het laagste niveau van de ziel, de nefesh. Interessant is dat het woord in het Hebreeuws uitkleden, dwz. iemands oppervlaktekleding verwijderen en hierdoor de huid te onthullen, is lehitpashet (להתפשט)!

Onder de huid bevinden zich spieren, het grootste en zwaarste deel van het lichaam, die het andere niveau van Torah studie representeert de remez, en daarmee het engelenrijk Yetzirah vertegenwoordigen, evenals het volgende niveau van de ziel, ruach. De ruach wordt doorgaans geassocieerd met het hart, ook een spier. Hiermee kunnen we begrijpen waarom bassar (בשר), "vlees", een wortel deelt met onthullend nieuws, levasser (לבשר) want wat is levasser anders dan iets onthullen dat momenteel verborgen en nog onbekend is? Levasser gaat meer informatie geven die verder gaat dan het voor de hand liggende oppervlakkige dat al bekend is! Bovendien kunnen we nu beter begrijpen waarom de Torah specifiek de term yetzirah gebruikt om de schepping van Adams lichaam te beschrijven Bereshiet (Gen)2:7, en later om specifiek één bassar (vlees) te worden met zijn vrouw Bereshiet (Gen)2:24.

Verderop worden de spieren geïnnerveerd en gecontroleerd door zenuwen, parallel aan drash, het metaforische en allegorische niveau van Torah studie en het hogere rijk van Beria, samen met het neshamah niveau van de ziel. De neshamah zit in de hersenen, wat daarmee de grootste bundel zenuwen in ons lichaam is.

Ten slotte is het binnenste gedeelte van het lichaam het bot, dat het diepste deel van de Torah bevat en de essentie ervan. Dit is het niveau van de ziel dat chayah wordt genoemd. Hoe passend is het omdat onze wijzen ons ook leerden dat Eva (gemaakt van Adams bot) oorspronkelijk Chayah heette, en pas na de consumptie van de vrucht werd ze Chavah (zie Kli Yakar in Genesis 3:20). Het komt overeen met het hoogste rijk van HaShems zuivere emanatie, Atsieloet. Zelfs de puur witte kleur van het bot draagt hier symbolisch aan bij, samen met de gelijkheid van de beginklank van de woorden tussen Atzilut en 'atzamot! Atzilut is de plaats van puur, onvervalst licht. Licht is אור, met een waarde van 206, wederom vergelijkbaar met het totale aantal botten in het menselijk lichaam. We zien een prachtige fonetische relatie tussen het oppervlakteniveau van de huid, 'of, gespeld עור, en het

ללמד המקום

diepste niveau van het bot, overeenkomend met geheim licht, of , אור. Zonder botten zou het lichaam uiteenvallen in een vormeloze massa, net zoals Torah dat zou doen zonder sod . De Chida, rabbijn Chaim Yosef David Azulai wees erop dat als je de samech (sod) uit Pardes [פרדס] haalt, je pered [פרד] overhoudt een muilezel! Deze dieren zijn bijna altijd onvruchtbaar, bovendien stellen ze lagere eisen aan het voedsel en ze zijn spreekwoordelijk koppig. De gedachte erachter hoef ik u niet uit te leggen vermoed ik.

En hoe zit het dan met het meest verborgen vijfde deel de “kroon” bovenop de Yud van HaShems Naam en de yechida ziel, parallel aan de meest mysterieuze en mystieke Adam Kadmon ? Misschien is het wel het DNA zelf, de bijzondere code die aanleiding geeft tot alle vier de weefseltypen van ons lichaam.

Samengevat:

HaShems Naam	Universum	Ziel	Lichaam
<i>Kroon van de Yud</i>	<i>Adam Kadmon</i>	<i>Yechidah</i>	<i>DNA</i>
Yud	Atzilut	Chayah	Botten
Hé	Beriah	Neshemah	Zenuwen
Vav	Yetzirah	Ruach	Spijeren
Hé	Asiyah	Nefesh	Huid

Een laatste gedachte die bij dit alles toepasselijk is : schade aan de huid geneest veelal weer zoals voorheen, er kan misschien een verkleuring plaatsvinden een soort van litteken of iets dergelijks. Spier en zenuwbeschadiging is veel moeilijker ongedaan te maken en soms zelfs onherstelbaar. Botten daarentegen hebben echter de neiging om nog veel sterker terug te genezen dan dat ze waren. Er ligt hier een prachtige les voor ieder van ons, zowel individueel als collectief als natie: als iets in ons diepste pijn doet en daardoor onze essentie schaadt, moeten we meteen proberen om zo snel mogelijk terug te veren en herstellen soms heeft dat even wat tijd nodig. Maar we kunnen zelfs sterker worden dan dat we ooit voorheen waren. Dit alles zodat onze innerlijke essentie helderder schijnt dan ooit tevoren.

Jaacov